Marktkraam
Extremisme en activisme: waar ligt de scheidingslijn?

Activisme en extremisme worden soms met elkaar verward, maar er is een belangrijk verschil tussen beide begrippen.

Activisme is het actief opkomen voor een maatschappelijk, politiek of milieugerelateerd doel. Activisten proberen veranderingen te realiseren door middel van legale en democratische middelen, zoals demonstraties, petities, campagnes, debatten of bewustwordingsacties. Zij respecteren doorgaans de rechtsstaat en de rechten van anderen, ook wanneer zij kritisch zijn op het beleid of de overheid.

Extremisme gaat een stap verder. Extremisten streven eveneens naar verandering, maar wijzen vaak democratische waarden af en kunnen bereid zijn om geweld, intimidatie, haatzaaien of het ondermijnen van de democratische rechtsorde te gebruiken om hun doelen te bereiken. Het probleem ligt niet zozeer in de mening zelf, maar in de manier waarop deze wordt uitgedragen en nagestreefd.

De scheidingslijn
De grens tussen activisme en extremisme ligt vooral bij:
- **Respect voor democratische principes** versus het afwijzen ervan.
- **Vreedzame actie** versus geweld of dreiging.
- **Dialoog en overtuiging** versus dwang en intimidatie.
- **Respect voor mensenrechten** versus het ontzeggen van rechten aan anderen.

Voorbeeld
Een groep die protesteert tegen klimaatverandering door een demonstratie te organiseren, handelt activistisch. Wanneer een groep echter geweld gebruikt tegen personen of instellingen om haar doelen af te dwingen, verschuift dit richting extremisme. Het gaat in Utrecht over het blokkeren van wegen, sporen, structrueel belagen vernielingen, graffiti met namen, ondernemers worden met faillissement en het bedreigen bij woningen.

De burgemeester stelt ideologie en afleiding boven goede voortgang en veiligheid.

Ik vind dat gemeenteraadsleden te weinig praten met belanghebbenden zoals ondernemers, bewoners die last hebben van demonstraties. Veiligheid staat structureel onder druk.

Te weinig aandacht voor extreemlinks, terwijl extreemrechts te veel uit verband getrokken wordt op ondeugdelijk onderzoek. Zelf heb ik weinig met beide groepen.

Dubbele standaarden, mogelijke beïnvloeding van OM.

Politie wordt te weinig ingezet, politie wordt uitgedaagd door demonstranten.

Verdere toelichting
Volgens critici van het Utrechtse stadsbestuur is er sprake van een sterk ideologisch gedreven koers, waarbij bepaalde beleidsdoelen prioriteit krijgen boven een brede maatschappelijke afweging. Zij spreken van "drammerig" bestuur en stellen dat grenzen van de democratische besluitvorming onder druk komen te staan wanneer afwijkende opvattingen onvoldoende ruimte krijgen. Ook wordt door sommige burgers en organisaties aangevoerd dat het demonstratierecht niet altijd gelijkwaardig wordt behandeld en dat bepaalde vormen van protest minder ruimte krijgen dan andere.

Voorstanders van het bestuur wijzen er daarentegen op dat gekozen bestuurders een democratisch mandaat hebben om beleid uit te voeren en dat stevige keuzes over onderwerpen zoals

duurzaamheid, mobiliteit of inclusie onderdeel zijn van het politieke proces. Volgens hen betekent een duidelijke politieke koers niet automatisch dat democratische grenzen worden overschreden.

De discussie laat zien hoe dun de scheidingslijn soms kan lijken tussen daadkrachtig activisme, politiek engagement en de perceptie van ideologisch gedreven bestuur. De vraag waar die grens precies ligt, blijft onderwerp van maatschappelijk en politiek debat.